

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВИ І ПРАВА
імені В. М. Корецького**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Інституту держави і права
імені В. М. Корецького НАН України
академік НАН України

Ю.С. Шемшученко
2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Актуальні проблеми конституційного права України»

**підготовки здобувачів вищої освіти
на третьому (освітньо-науковому) рівні**

на здобуття ступеня: доктор філософії (PhD)

за спеціальністю: 081-Право

галузі знань: 08 - Право

Розглянуто та затверджено на
засіданні Вченої ради Інституту
від «29» 10 2020 року,

протокол № 7

КИЇВ – 2020

Розробники:

Костецька Т.А., кандидат юридичних наук, доцент.

Омельченко Н.Л., кандидат юридичних наук, доцент.

Затверджено на засіданні відділу конституційного права і місцевого самоврядування, протокол № 3
від «15» 10 2020 р.

Завідувач відділу
академік НАН України,
доктор юридичних наук, професор

Ю.С. Шемшученко

1 – Загальна інформація про навчальну дисципліну	
Повна офіційна назва наукової установи	Інститут держави і права імені В.М. Корецького Національної академії наук України
Повна назва навчальної дисципліни	Актуальні проблеми конституційного права України
Повна назва структурного підрозділу	відділ конституційного права та місцевого самоврядування
Викладач	Скрипнюк О.В., академік НАПрН України, д.ю.н., проф.
Рівень вищої освіти	НРК України – 8 рівень, FQ-EHEA – третій цикл, EQF-LLL – 8 рівень
Форма навчання	денна/заочна
Передумови для вивчення дисципліни	наявність освітнього ступеня магістр (ОКР-спеціаліст)
Рік, та семестр вивчення навчальної дисципліни	2-й рік підготовки, 3 семестр
Мова викладання, навчання, оцінювання	Українська
Місце навчальної дисципліни в освітньо-науковій програмі	обов'язковий компонент ОНП, цикл професійної підготовки, (ОК-4)
Обсяг навчальної дисципліни	2 кредити ЄКТС/ 60 год., у тому числі: аудиторних занять: лекції -20 год., семінарські заняття -20 год. Самостійна робота - 20 год.
Форма поточного та підсумкового контролю	3-ий семестр – екзамен
Інструменти, обладнання та програмне забезпечення	Опорний конспект лекцій з даної дисципліни, підручники та навчальні посібники, монографії, статті у фахових виданнях, інтернет-ресурси, нормативні акти вітчизняного законодавства, відповідні електронні ресурси
Електронна адреса відділу/ номер телефону	konstotdel.idp@ukr.net т.+380442790406

2. Мета навчальної дисципліни: надати аспірантам теоретичні знання із сучасного конституційного права України як провідної галузі права і юридичної науки, сприяти: виробленню системного і науково виваженого підходу до аналізу конституційно-правових проблем державотворення, розвитку громадянського суспільства, реалізації конституційних принципів та інститутів; усвідомленню вихідних політико-правових засад формування національного конституційного законодавства, головних складових механізму його розвитку; виявленню здатності аналізувати проблеми конституційної правотворчості та реалізації конституційно-правових норм; формуванню у аспірантів високого рівня наукової та конституційно-правової культури.

3. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни:

1) знання понятійно-категоріального апарата науки конституційного права, отримані в результаті вивчення дисциплін: «Конституційне право України», «Конституційне процесуальне право», «Конституційне право зарубіжних країн», «Конституційне порівняльне право»; знання структури та методів наукового дослідження, отримані з дисципліни «Методологія, організація та технологія наукових досліджень»;

2) володіння навичками опрацювання наукових та нормативно-правових джерел конституційного права, а також національного галузевого законодавства;

3) вміння аналізувати конституційно-правові норми на предмет їх відповідності міжнародно-правовим стандартам.

4. Анотація навчальної дисципліни. Предметом дисципліни «Актуальні проблеми конституційного права України» є: політико-правове значення, функціональне призначення Конституції України як нормативної основи побудови і розвитку системи національного законодавства України, визначення проблем її реалізації та оновлення з урахуванням сучасної конституційно-правової практики, зарубіжного досвіду, глобалізаційних подій; актуальні питання вдосконалення конституційного процесу як фактору розвитку національного законодавства; концептуальні основи здійснення правової реформи в Україні, стан її реалізації; проблеми реалізації конституційно-правової відповідальності в Україні, напрямки її удосконалення.

5. Завдання (навчальні цілі) дисципліни: розкриття науково-правових основ вирішення комплексу нагальних зумовлених сучасними викликами конституційно-правових проблем державо- і правотворення України; засвоєння та формування як теоретичних знань про конституційно-правову галузь, так і застосування теоретичних концепцій до конкретних потреб наукової діяльності аспірантів Інституту в залежності від їх наукової спеціалізації.

6. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1 - знати; 2 - вміти; 3 - комунікація; 4 - автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1.	<i>Знати:</i> політико-правове значення, функціональне призначення Конституції України, предмет конституційного регулювання, конституційні принципи розвитку галузевого законодавства	<i>Лекція, семінарське заняття, самостійна робота</i>	<i>Наукові повідомлення</i>	5%
1.2.	<i>Знати:</i> актуальні проблеми	<i>Лекція,</i>	<i>Доповіді та</i>	10%

	конституційного процесу в Україні, його сутність, конституційно-правовий механізм, основні напрямки його вдосконалення	семінарське заняття, самостійна робота	наукові роботи, модульна контрольна робота	
1.3.	<i>Знати:</i> сутність правової реформи, її доцільність та концептуальні основи різновидів (парламентської, адміністративної, муніципальної)	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Доповіді та наукові роботи, модульна контрольна робота	5%
1.4.	<i>Знати:</i> особливості правовідносин щодо відповідальності публічної влади, конституційні засади відповідальності суб'єктів публічно-владних повноважень, проблеми реалізації конституційно-правової відповідальності в Україні та напрями удосконалення інституту.	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Експрес опитування, доповіді та наукові роботи, модульна контрольна робота	10%
2.1.	<i>Вміти</i> оперувати конституційно-правовою термінологією та застосовувати її в процесі навчання та наукової діяльності	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Доповіді та наукові роботи, колоквиум модульна контрольна робота	10%
2.2.	<i>Вміти</i> на основі отриманих знань застосовувати норми Конституції України в її прямому зв'язку з іншими нормативно-правовими актами при вирішенні конкретних питань з конституційно-правової проблематики	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Доповіді та наукові роботи, модульна контрольна робота	10%
3.1	<i>Вільно володіти</i> державною мовою, правильно вживати конституційно-правову термінологію, правничу термінологію	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Експрес опитування, доповіді та наукові роботи, модульна контрольна робота	10%
3.2.	<i>Вільно володіти</i> компетентними знаннями щодо питань конституційно-правової відповідальності: її суб'єктів, їх повноважень, прийнятих рішеннях	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Експрес опитування, доповіді та наукові роботи, модульна контрольна робота	10%
3.3.	<i>Брати</i> участь в обговоренні актуальної проблематики в наукових заходах, пов'язаних із вдосконаленням конституційного законодавства та практики законотворення; аргументовано доносити до широкої аудиторії власні теоретичні висновки	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Доповіді та наукові роботи, модульна контрольна робота	10%

4.1.	Здатність застосовувати новітні інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) у дослідженні наукових та нормативно-правових джерел конституційного права.	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Доповіді та наукові роботи, модульна контрольна робота	10%
4.2.	Здатність до подальшого самостійного вивчення проблем конституційної проблематики, в тому числі й конституційного процесу в аспекті зарубіжного досвіду, можливості генерувати нові ідеї, формувати нові підходи щодо вдосконалення конституційного законодавства, а також до постійного самовдосконалення у зазначеній галузі	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Доповіді та наукові роботи, модульна контрольна робота	10%

7. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	3.1.	3.2	3.3	4.1	4.2
Програмні результати навчання (назва)											
ПРН-1 Знати основні теоретичні та концептуальні підходи щодо розуміння актуальних проблем конституційного права та науки, демонструючи системний науковий світогляд та правовий кругозір.		+		+	+			+		+	
ПРН-2 Вміти застосовувати нові цілісні знання про Конституцію України та шляхи її вдосконалення у науковій та практичній діяльності.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН-3 Вміти формулювати переконливі аргументи на підтвердження наукових гіпотез щодо конституційно-правової відповідальності органів публічної влади	+	+	+		+	+	+	+	+		+
ПРН-4 Уміння з нових дослідницьких позицій формулювати загальну методологічну базу власного наукового дослідження, усвідомлювати його актуальність, мету і значення для розвитку науки, суспільно-політичного, економічного життя, національної чи	+	+		+		+	+	+		+	+

світової духовної культури.											
ПРН-5 Критично оцінювати нові тенденції розвитку науки конституційного права, оцінювати їх потенціал, та генерувати нові ідеї.	+	+		+	+		+	+		+	+
ПРН-6 Вміти застосовувати концептуально-методологічні знання про сутність правової реформи для аналізу проблем в тій чи іншій галузі науки.	+	+		+		+	+	+		+	+
ПРН-7 Вміти генерувати нові наукові ідеї, визначати основні проблеми міжнародного та національного законодавства, формулювати мету та завдання власного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності.	+	+	+		+	+	+	+	+		+
ПРН-8 Здатність презентувати українською мовою як усно, так і письмово, результати власного наукового дослідження на основі знання мовних норм і мовної організації наукових текстів .	+	+	+			+	+		+		+
ПРН-9 Здатність вільно вести іноземною мовою професійний діалог з науковою спільнотою в певній галузі наукової та /або професійної діяльності, здійснювати презентацію свого власного наукового дослідження на міжнародних наукових конференціях, семінарах.											
ПРН-10 Уміння кваліфіковано відобразити результати наукових досліджень у наукових статтях та тезах, опублікованих як у фахових вітчизняних виданнях, так і у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз.	+	+		+			+	+			+
ПРН-11 Вміти самостійно формулювати робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати і поглиблювати стан наукових досліджень в обраній сфері .	+	+	+			+	+		+		+
ПРН-12 Здатність використовувати сучасні інформаційні та комунікативні технології при спілкуванні, обміні інформацією, зборі, аналізі, обробці, інтерпретації джерел конституційного права; оцінювати достовірність інформації та надійність, встановлювати їх інформаційну цінність шляхом порівняльного аналізу з іншими джерелами.											
ПРН-13 Дотримуватися основних норм, прийнятих науковою спільнотою, з урахуванням міжнародного досвіду спілкування; здійснювати особистісний	+	+				+	+	+			+

вибір у морально-ціннісних ситуаціях, що виникають у професійній сфері діяльності.											
ПРН-14 Володіти методами діагностики рівня компетентності (навченості, вихованості, ціннісної позиції) аспірантів; методами й методиками моніторингу якості знань аспірантів для аналізу освітнього процесу, його корекції та зміни.	+		+	+		+	+			+	+
ПРН-15 Здатність до постійного самовдосконалення та саморозвитку.	+		+		+		+		+		+

8. Форми оцінювання аспірантів

Система оцінювання знань аспірантів з кожної дисципліни включає поточний (у випадку визначення лише одного модуля), модульний та семестровий контроль знань, оцінювання результатів практики.

- *Поточний контроль* здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних занять.
- *Модульний контроль* проводиться з урахуванням даних поточного контролю за відповідний модуль і має на меті оцінку результатів знань аспіранта після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля.
- *Семестровий контроль* проводиться у формі екзамену чи заліку, визначених робочим навчальним планом у терміни, передбачені графіком навчального процесу.

На початку вивчення відповідної дисципліни аспіранта повідомляють про наявність робочої навчальної програми, про кількість змістових модулів, зміст, форми проведення поточного (модульного) контролю та критерії їх оцінювання. При **поточному** контролі *оцінці підлягають*: рівень знань, умінь і навичок аспірантів, продемонстрований у відповідях і виступах; активність при обговоренні питань; результати виконання тестів тощо (максимальний бал -60).

Аспірант, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю (не склав ЗМ) має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання. Аспіранту, який не набрав прохідного мінімуму, за дозволом викладача, надається можливість здачі пройденого матеріалу для отримання необхідної кількості балів з поточного контролю шляхом виконання спеціальних тестів/контрольної роботи підвищеної складності, за виконання яких можна набрати до 40 балів. У випадку проведення поточного контролю комісією складність тестових чи контрольних завдань може бути підвищена і оцінюється до 50 балів.

Система оцінювання знань аспірантів з кожної дисципліни включає поточний (у випадку визначення лише одного модуля), модульний та семестровий контроль знань, оцінювання результатів практики.

- *Поточний контроль* здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних занять.
- *Модульний контроль* проводиться з урахуванням даних поточного контролю за відповідний модуль і має на меті оцінку результатів знань аспіранта після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля.
- *Семестровий контроль* проводиться у формі екзамену чи заліку, визначених робочим навчальним планом у терміни, передбачені графіком навчального процесу.

Аспірант не допускається до складання екзамену, якщо кількість балів, одержаних за змістові модулі (поточний контроль) упродовж семестру разом з максимально можливою кількістю балів, набраних на екзамені, в сумі не перевищуватиме 49 балів.

Семестровий контроль у формі екзамену – підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається з урахуванням балів, отриманих під час екзамену (максимальний бал – 40), та балів – за змістовні модулі (загальна сума балів, яку набрав аспірант за семестр). У відомості обліку успішності з навчальної дисципліни проставляються зведені дані за 100-бальною шкалою, за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та за шкалою ЄКТС (А, В, С, D, E, FX, F).

Таблиця відповідності шкали оцінювання

Оцінка за 100-бальною шкалою Інституту	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Визначення
90 – 100	відмінно	A	Аспірант повністю оволодів програмою навчальної дисципліни, вільно оперує категоріальним апаратом; дає послідовні, чіткі і логічно побудовані відповіді на основні та додаткові питання; демонструє обізнаність з усіма поняттями, фактами, термінами; аргументовано використовує їх, уміє застосовувати матеріал для винесення власних суджень.
80 – 89	добре	B	Аспірант достатньо повно оволодів програмою навчальної дисципліни, проте у відповідях допускає несуттєві неточності; з незначними помилками демонструє розуміння основоположних теорій і фактів та вміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між ними; вільно оперує понятійним апаратом з несуттєвими неточностями.
65 – 79		C	Аспірант в цілому оволодів програмою навчальної дисципліни, проте при викладенні деяких питань (усно чи письмово) не вистачає достатньої глибини аргументації при оцінці наукових фактів, процесів, явищ, подій; оперує понятійним апаратом, допускаючи окремі неточності.
55 – 64	задовільно	D	Аспірант не в повному обсязі оволодів програмою навчальної дисципліни; матеріал викладає без глибокого осмислення, аналізу, порівняння та узагальнення. Фрагментарно, поверхнево (без аргументації та обґрунтування) викладає матеріал при усних або письмових відповідях.
50 – 54		E	Аспірант показує мінімально достатній рівень знань з дисципліни. У відповідях (усних чи письмових) допускає суттєві помилки та не може критично оцінити наукові факти, явища, події.
35 – 49	незадовільно	FX	Аспірант не володіє програмою навчальної дисципліни; дає неправильну або поверхневу відповідь, яка свідчить про неусвідомленість і нерозуміння поставленого завдання.
1 – 34	неприйнятно	F	Аспірант показує неприйнятний рівень володіння програмою навчальної дисципліни.

Екзамен вважається незданим, якщо сумарна кількість балів з дисципліни не перевищує 49 балів.

підсумкове оцінювання: екзамен

	ЗМ 1	ЗМ 2	Екзамен	Підсумкова оцінка
Максимум	30	30	40	100

9. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій, семінарських занять та самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин		
	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
Змістовий модуль 1.			
Тема 1. Загальна характеристика Конституції України	-	2	2
Тема 2. Конституція України в системі національного законодавства	2	2	2
Тема 3. Конституція України – нормативна основа галузевого законодавства	4	2	2
Тема 4. Конституційно-правовий механізм розвитку національного законодавства	2	2	2
Тема 5. Сучасні проблеми законодавчого процесу в Україні	2	2	2
Всього	10	10	10
Змістовий модуль 2.			
Тема 6. Міжнародне право і національне законодавство	2	2	2
Тема 7. Актуальні проблеми удосконалення законодавства України	2	2	2
Тема 8. Правова реформа – стратегічний фактор розвитку законодавства	2	2	2
Тема 9. Основні проблеми сучасного конституційного процесу в Україні	2	2	2
Тема 10. Конституційно-правові проблеми відповідальності органів публічної влади в Україні	2	2	2
Всього	10	10	10
Разом	20	20	20

ПЛАНІ ЛЕКЦІЙ, СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ, ЗАВДАНЬ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ АСПІРАНТІВ

Змістовий модуль 1. Загальнотеоретичні проблеми Конституції України та законодавчого процесу (30 год.)

Тема 1. Загальна характеристика Конституції України

Семінарське заняття (2 год.)

1. Поняття Конституції як конституційно-правової категорії.
2. Характеристика передумов і необхідності прийняття Конституції України 1996 року.
3. Політико-правове значення прийняття Конституції України в становленні української державності, її сутність та головні особливості.
4. Загальна характеристика предмета конституційного регулювання, структури, змісту чинної Конституції України.

Самостійна робота (2 год.)

Підготувати питання для обговорення:

1. Поняття конституції як правової категорії.
2. Визначити ознаки Конституції України як Основного Закону

держави і суспільства.

3. Охарактеризувати предмет та особливості структури Конституції України.
4. Визначити поняття «правова охорона Конституції».

Тема 2. Конституція України в системі національного законодавства

Лекція (2 год.)

1. Верховенство права, верховенство Конституції і верховенство закону.
2. Характеристика національного законодавства як системи юридичних норм і систематики нормативно-правових актів.
3. Закони в системі конституційного законодавства. Юридична сила Конституції України.
4. Підзаконні нормативно-правові акти в системі конституційного законодавства України.

Семінарське заняття (2 год.)

Підготувати питання для обговорення:

1. Визначити поняття : «верховенство права», «верховенство Конституції» і «верховенство закону».
2. Розкрити зміст поняття «норми Конституції мають найвищу юридичну силу».
3. Конституція як вихідна ланка систематики джерел права.
4. Конституція України як визначальне джерело конституційного права.

Питання для самостійної роботи (2 год.)

1. Загальна характеристика джерел конституційного права України.
2. Охарактеризувати співвідношення Конституції і законів України.
3. Конституційне визначення предмета законодавчого регулювання Конституційні закони: поняття, характерні риси.
4. Проаналізувати співвідношення Конституції і підзаконних нормативно-правових актів.

Тема 3. Конституція України – нормативна основа галузевого законодавства

Лекція (4 год.)

1. Конституційно-правова єдність і галузева диференціація системи законодавства України.
2. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини – основоположний конституційний принцип розвитку галузевого законодавства.
3. Конституційно-правові основи розвитку України як демократичної, соціальної, правової держави.
4. Конституційні засади розвитку законодавства у сфері організації державної влади та місцевого самоврядування в Україні.

Семінарське заняття (2 год.)

Підготувати питання для обговорення:

1. Назвати вихідні конституційні положення щодо розвитку України як демократичної, соціальної, правової держави.
2. Конституційні засади розвитку законодавства у сфері забезпечення особистих (громадянських) прав і свобод людини
3. Конституційні основи розвитку законодавства у сфері забезпечення та соціальних, економічних, культурних прав і свобод людини в Україні.
4. Конституційні засади розвитку законодавства у сфері забезпечення політичних прав громадян в Україні.

Питання для самостійної роботи (2 год.)

1. Яке змістовне навантаження мають поняття: «демократична держава», «соціальна держава», «правова держава».
2. У чому полягає сутність державної влади і місцевого самоврядування?
3. Поняття конституційних прав, свобод людини і громадянина, їх класифікація.
4. На основі аналізу положень П розділу Конституції України визначити види громадянських, соціальних, економічних, культурних прав і свобод людини, політичних прав громадян.

Тема 4. Конституційно-правовий механізм розвитку національного законодавства

Лекція (2 год.)

1. Правотворчий процес – необхідний спосіб змінення законодавства.
2. Поняття та основні види законодавчого процесу.
3. Актуальні питання організації законодавчого процесу в Україні.
4. Загальна характеристика парламентського законодавчого процесу.
5. Проблеми правового регулювання парламентського законодавчого процесу в умовах становлення парламентсько-президентської форми правління в Україні.

Семінарське заняття (2 год.)

Підготувати питання для обговорення:

1. Конституційні засади здійснення парламентського законодавчого процесу.
2. Основні проблеми конституційного визначення законодавчого процесу.
3. Проблеми регламентного визначення законодавчої процедури.
4. Предмет законодавчого регулювання.

Питання для самостійної роботи (2 год.)

1. Визначити поняття та основні стадії законодавчого процесу.
2. В чому полягає зміст вияву законодавчої ініціативи.
3. Виявити особливості обговорення законопроектів у парламенті України.
4. Повноваження Президента України у законодавчому процесі.

Тема 5. Сучасні проблеми законодавчого процесу в Україні

Лекція (2 год.)

1. Нова Конституція України як передумова змінення законодавства України.
2. Поняття розвитку законодавства та головні складові його механізму.
3. Правова політика: поняття, види, місце у механізмі розвитку законодавства.
4. Удосконалення законодавства як необхідний спосіб його розвитку. **Форми вдосконалення законодавства.**

Семінарське заняття (2 год.)

Підготувати питання для обговорення:

1. Співвідношення понять зміни, розвитку та удосконалення законодавства.
2. Конституція України – юридична основа розвитку законодавства.
3. **Форми вдосконалення законодавства.**
4. Систематизація – основна форма вдосконалення законодавства України.

Питання для самостійної роботи (2 год.)

1. Визначити прогресивні зміни і регрес у розвитку законодавства України.
2. Поняття механізму розвитку законодавства, його складові.
3. Поняття правової політики.
4. **Форми систематизації конституційного законодавства.**

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ ДО ЗМІСТОВОГО МОДУЛЯ 1

1. Поняття конституції як конституційно-правової категорії.
2. Загальна характеристика предмета конституційного регулювання, структури, змісту чинної Конституції України.
3. Головні особливості чинної Конституції України.
4. Юридична сила Конституції України.
5. Загальна характеристика предмета конституційного регулювання, структура змісту Конституції України.
6. Закони в системі конституційного законодавства.
7. Підзаконні нормативно-правові акти в системі конституційного законодавства України.
8. Співвідношення Конституції і законів України.
9. Конституційне визначення предмета законодавчого регулювання.
10. Співвідношення Конституції України і підзаконних нормативно-правових актів.
11. Конституція як вихідна ланка систематики джерел права.
12. Конституція України як визначальне джерело конституційного права.
13. Конституція України як передумова змінення законодавства.
14. Поняття розвитку законодавства та головні складові його механізму.
15. **Правова політика: поняття, види, місце у механізмі розвитку законодавства.**

16. Удосконалення законодавства як необхідний спосіб його розвитку. Форми вдосконалення законодавства.
17. Систематизація – основна форма вдосконалення законодавства України. Форми систематизації законодавства.
18. Правотворчий процес – необхідний спосіб змінення законодавства.
19. Поняття законодавчого процесу.
20. Основні види законодавчого процесу.
21. Загальна характеристика парламентського законодавчого процесу.
22. Конституційні засади здійснення парламентського законодавчого процесу в Україні.
23. Проблеми правового регулювання парламентського законодавчого процесу в умовах становлення парламентсько-президентської форми правління в Україні.
24. Актуальні питання організації законодавчого процесу в Україні.
25. Основні проблеми конституційного визначення законодавчого процесу.
26. Проблеми регламентного визначення законодавчої процедури.
27. Предмет законодавчого регулювання.
28. Конституційно-правова єдність і галузева диференціація системи законодавства України.
29. Конституційно-правові основи розвитку України як демократичної, соціальної, правової держави.
30. Конституційні засади розвитку законодавства у сфері забезпечення особистих (громадянських) прав і свобод людини
31. Конституційні основи розвитку законодавства у сфері забезпечення та соціальних, економічних, культурних прав і свобод людини в Україні.
32. Конституційні засади розвитку законодавства у сфері забезпечення політичних прав громадян в Україні.

Тема 6. Міжнародне право і розвиток національного законодавства.

Лекція (2 год.)

1. Міжнародно-правова система і національна правова система України: питання співвідношення.
2. Конституція України – правова основа розвитку законодавства у сфері міжнародних відносин України.
3. Проблема гармонізації законодавства України в рамках ЄС.
4. Міжнародні стандарти прав людини як орієнтири у розвитку законодавства України.

Практичне заняття (2 год.).

1. Міжнародно-правова система і національна правова система України: питання співвідношення.
2. Конституція України – правова основа розвитку законодавства у сфері міжнародних відносин України.
3. Міжнародні договори як джерело права в системі законодавства України.
4. Проблема гармонізації законодавства України в рамках ЄС.
5. Міжнародні стандарти прав людини як орієнтири у розвитку законодавства України.

Питання для самостійної роботи (2 год.)

1. Особливості входження норм міжнародного права в національне конституційне право України.
2. Міжнародні договори України в системі джерел конституційного права України.
3. Адаптація законодавства України до міжнародного права.
4. Проблема гармонізації національного законодавства з міжнародним правом.
5. Проблема гармонізації законодавства України в рамках СНД.
6. Проблема співвідношення законів України і міжнародних договорів України.
7. Адаптація і гармонізація законодавства України в умовах інтеграції: проблема співвідношення.
8. Міжнародні стандарти прав і свобод людини і громадянина та їх співвідношення з національним законодавством.

Тема 7. Актуальні проблеми удосконалення законодавства України

Лекція (2 год.).

1. Політичні, правові та організаційно-методичні передумови вдосконалення законодавства України.

2. Конституція України як основа і визначальний фактор удосконалення законодавства України.

3. Значення законодавчої політики у розвитку законодавства.

4. Концептуальні засади й основні напрями вдосконалення вітчизняного законодавства.

Семінарські заняття (2 год.).

1. Політичні передумови вдосконалення законодавства України.

2. Правові та організаційно-методичні передумови вдосконалення законодавства України.

3. Конституція України як основа і визначальний фактор удосконалення законодавства України.

4. Законодавча політика. Значення законодавчої політики у розвитку законодавства.

5. Концептуальні засади та основні напрями вдосконалення вітчизняного законодавства.

Питання для самостійної роботи.

1. Актуальні питання політичної реформи в Україні.

2. Правова політика, поняття види.

3. Управління законодавчим процесом як необхідна умова вдосконалення законодавства.

4. Поняття організаційного забезпечення законодавчого процесу в Україні.

5. Юридична техніка, поняття, види, роль у розвитку законодавства.

6. Законодавча техніка як фактор оптимізації та підвищення якості національного законодавства.

Тема 8. Правова реформа – стратегічний фактор розвитку законодавства

Лекція (2 год.).

1. Поняття правової реформи.

2. Основні види правової реформи.

3. Необхідність правової реформи в умовах сучасної України.

4. Концептуальні основи здійснення правової реформи в Україні.

Семінарське заняття (2 год.).

1. Поняття правової реформи.

2. Основні види правової реформи.

3. Необхідність правової реформи в умовах сучасної України.

4. Концептуальні основи здійснення правової реформи в Україні.

5. Парламентська реформа як пріоритетний напрям забезпечення розвитку законодавства України.

Питання для самостійної роботи.

1. Адміністративна реформа та розвиток національного законодавства.

2. Судово-правова реформа як фактор розвитку вітчизняного законодавства.

3. Муніципальна реформа (реформа місцевого самоврядування) і розвиток вітчизняного законодавства.

4. Удосконалення галузевого законодавства в умовах здійснення правової реформи в Україні.

Тема 9. Проблеми сучасного конституційного процесу в Україні

Лекція(2 год.).

1. Політико-правові умови, необхідність, проблеми та перспективи вдосконалення чинної Конституції України.

2. Конституційно-правові основи здійснення конституційного процесу в Україні.

3. Актуальні питання вдосконалення конституційного процесу в Україні.

Семінарське заняття (2 год.).

1. Політико-правові умови та необхідність удосконалення чинної Конституції України.
2. Конституційно-правові основи здійснення конституційного процесу в Україні.
3. Актуальні питання вдосконалення конституційного процесу в Україні.
4. Конституційний процес як фактор розвитку національного законодавства.
5. Проблеми і перспективи вдосконалення Конституції України.

Питання для самостійної роботи.

1. Поняття, зміст і стадії конституційного процесу.
2. Суб'єкти конституційного процесу за законодавством України.
3. Роль Конституційного Суду України в правовому регулюванні та розвитку конституційного процесу.
4. Конституційний процес як вид законодавчого процесу.

Тема 10. Конституційно-правові проблеми відповідальності публічної влади в Україні

Лекція (2 год.).

1. Політико-правові передумови відповідальності публічної влади.
2. Особливості правовідносин щодо відповідальності публічної влади.
3. Конституційно-правова відповідальність суб'єктів публічної влади.
4. Удосконалення конституційного та законодавчого регулювання конституційно-правової відповідальності в контексті новітнього конституційного процесу.

Семінарське заняття (2 год.).

1. Політико-правові передумови відповідальності публічної влади.
2. Види відповідальності публічної влади.
3. Особливості правовідносин щодо відповідальності публічної влади.
4. Конституційно-правова відповідальність суб'єктів публічної влади.
5. Удосконалення конституційного та законодавчого регулювання конституційно-правової відповідальності в контексті новітнього конституційного процесу.

Питання для самостійної роботи.

1. Суб'єкти відповідальності публічної влади.
2. Юридична відповідальність суб'єктів публічної влади.
3. Конституційне регулювання відповідальності суб'єктів публічно-владних повноважень.
4. Проблеми реалізації конституційно-правової відповідальності в Україні.

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ ДО ЗМІСТОВНОГО МОДУЛЯ 2

1. Міжнародно-правова система і національна правова система України: питання співвідношення.
2. Конституція України – правова основа розвитку законодавства у сфері міжнародних відносин України.
3. Міжнародні договори як джерело права в системі національного законодавства.
4. Адаптація законодавства України до міжнародного права.
5. Поняття гармонізації законодавства.
6. Гармонізація національного законодавства з міжнародним правом, гармонізація законодавства України в рамках ЄС та СНД.
7. Міжнародні стандарти прав людини як орієнтири у розвитку законодавства України.
8. Політичні передумови удосконалення законодавства України.
9. Правові та організаційно-методичні передумови удосконалення законодавства України.
10. Конституція України як основа і визначальний фактор удосконалення законодавства України.
11. Актуальні питання політичної реформи в Україні.
12. Правова політика, поняття, види.
13. Законодавча політика. Значення законодавчої політики у розвитку законодавства.
14. Управління законодавчим процесом як необхідна умова вдосконалення законодавства.
15. Концептуальні засади та основні напрями вдосконалення вітчизняного законодавства.
16. Поняття організаційного забезпечення законодавчого процесу.
17. Юридична техніка, поняття, види, роль у розвитку законодавства.
18. Законодавча техніка як фактор оптимізації й підвищення якості національного законодавства.

19. Поняття правової реформи.
20. Основні види правової реформи.
21. Необхідність правової реформи в умовах сучасної України.
22. Концептуальні основи здійснення правової реформи в Україні.
23. Співвідношення Конституції з концепціями правової реформи.
24. Парламентська реформа як пріоритетний напрям забезпечення розвитку законодавства України.
25. Адміністративна реформа і розвиток національного законодавства.
26. Судово-правова реформа як фактор розвитку вітчизняного законодавства.
27. Муніципальна реформа (реформа місцевого самоврядування) і розвиток вітчизняного законодавства.
28. Удосконалення галузевого законодавства в умовах здійснення правової реформи в Україні.
29. Політико-правові умови і необхідність удосконалення чинної Конституції України.
30. Поняття конституційного процесу.
31. Конституційно-правові основи здійснення конституційного процесу в Україні.
32. Суб'єкти конституційного процесу за законодавством України.
33. Роль Конституційного Суду України в правовому регулюванні та розвитку конституційного процесу.
34. Актуальні питання вдосконалення вітчизняного конституційного процесу.
35. Конституційний процес як фактор розвитку національного законодавства.
36. Проблеми і перспективи вдосконалення Конституції України.
37. Політико-правові передумови, види та суб'єкти відповідальності публічної влади в Україні.
38. Особливості правовідносин щодо відповідальності публічної влади.
39. Конституційно-правова відповідальність суб'єктів публічної влади.

9. Рекомендовані джерела:

Нормативна база

1. Конституція України //Відом.Верховної Ради України. – 1996. - № 30. – Ст.141. із змінами – Режим доступу: [http:// zakon. rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua)
2. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 р. № 55-XII. – ВВР УРСР, 1990, N 31, ст. 429.
3. Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 р. № 1427-XII. – ВВР України, 1991, N 38, ст. 502.
4. Закон України “Про статус народного депутата України” від 22.03.2001р. №2328-III.
5. Закон України “Про комітети Верховної Ради України” від 22.12.2005р. № 3277-IV.
6. Закон України “Про політичні партії в Україні” від 5.04.2001р.№ 2365-III
7. Закон України “Про Конституційний Суд України” від 16.10.1996 р. №422/96-ВР.
8. Закон України “Про судоустрій України” від 7.02.2002 р. № 3018-III.
9. Закон України “Про міжнародні договори України” від 29.06.2004р. № 1906-IV – ВВР України, 2004, N 50, ст. 540.
10. Закон України “Про Концепцію Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу” від 21.11. 2002 р. № 228- IV.
11. Закон України “Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу” від 18.03.2004 р. № 1629-IV.
12. Закон України «Про виконання рішень і застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23 лютого 2006 року // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 30. – ст. 260.
13. Закон України «Про ратифікацію Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, Першого протоколу та протоколів № 2, 4, 7 та 11 до Конвенції» від 17 липня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 40. – Ст. 263.
14. Рішення Конституційного Суду України від 12 липня 2000 р. № 9-рп у справі про ратифікацію Хартії про мови 1992 р. // Офіц. вісник України. – 2000. – № 29. – Ст. 1232.
15. Закон України «Про Конституційний Суд України» від 13.08.2017 № 2136-VIII. Відомості Верховної Ради України (ВВР).2017. № 35.

16. від 16 жовтня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №49. – Ст.272
17. Закон України «Про Регламент Верховної Ради України» від 10 лютого 2010 року // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 14-15, № 16-17. – ст.133
18. Закон України «Про громадські об'єднання» від 22 березня 2012 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 1. – Ст. 1.
19. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 р. // Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
20. Закон України «Про органи самоорганізації населення» від 11 липня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 48. – Ст. 254.
21. Закон України «Про політичні партії в Україні» від 5 квітня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 23. – Ст. 118.
22. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua>
23. Постанова Кабінету Міністрів України “Про Концепцію адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу” від 16 серпня 1999 р. № 1496 – Офіційний вісник України, 1999, N 33, ст.168.
24. Про Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки : Указ Президента України № 276/2015 від 20 травня 2015 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/276/2015>. 514. Про судову практику у справах про захист
25. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 47 народних депутатів України про офіційне тлумачення положень частини першої статті 105, частини першої статті 111 Конституції України (справа щодо недоторканності та імпідменту Президента України) від 10 грудня 2003 р. // Урядовий кур'єр. – 2003. – 18 грудня.

Основна

1. Актуальні проблеми сучасного конституційного права України : зб. наук. пр. / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України ; відп. ред. Ю. С. Шемшученко, О. В. Батанов. — К. : Юридична думка, 2014. — 456 с.
2. Джерела конституційного права України. Ю.С. Шемшученко [та ін.] ; НАНУ, Ін-т держ. і права ім. В.М. Корецького ; [відп. ред. : Ю.С. Шемшученко, О.І. Ющик]. - К.: Наукова думка, 2010. - 712 с.
3. Законодавчий процес і парламентська законодавча процедура в Україні (проблеми якості, рекомендації щодо вдосконалення в контексті європейської практики) / О. В. Скрипнюк, М. О. Теплюк, О. І. Ющик. - Київ : Атіка-Н, 2010. - 92 с.
4. Конституційний процес в Україні та світовий досвід конституціоналізму : монографія / [Шемшученко Ю. С., Батанов О. В., Крусян А. Р. та ін.] ; наук. ред. Ю. С. Шемшученко, відп. ред. Н. М. Пархоменко. - Київ : Видавництво "Юридична думка", 2014. - 262 с.
5. Погорілко В.Ф., Федоренко В.Л Конституційне право України. Академічний курс. Підручник : у 2 томах.- Том 1. – К., 2006.
6. Конституційне право України. Академічний курс. Підручник : у 2 томах.- Том 2. //За ред Шемшученка Ю.С. – К., 2008
7. Погорілко В.Ф., Федоренко В.Л Конституційне право України. Підручник //За ред. Федоренка В.Л. - К.: 2012
8. Конституційні права, свободи і обов'язки людини і громадянина в Україні / За ред. Академіка НАН України Ю.С. Шемшученка. - К.: Вид-во “Юридична думка”, 2008. - 252 с.
9. Конституція України: Науково-практичний коментар. Ред. кол. : В. Я. Тацій та ін. – Х., 2003.
10. Конституція незалежної України: Навч.посібник. Кол. авторів. За ред. Погорілка В.Ф., Шемшученка Ю.С., Євдокимова В.О.
11. Крусян А.Р. Сучасний український конституціоналізм: монографія / А.Р. Крусян. - К.: Юрінком Інтер, 2010. - 358 с.

12. Проблеми теорії конституційного права України / За заг. ред. Ю.С. Шемшученка. - К.: Парламентське вид-во, 2013. - 616 с.
13. Різник С.В. Конституційність нормативних актів: сутність, методологія оцінювання та система забезпечення в Україні : монографія / С. В. Різник ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. - Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2020. - 540 с.
14. Савчин М.В. Конституціоналізм і природа конституції: монографія .- Ужгород: Поліграфцентр "Ліра", 2009.- 372 с.
15. Скрипнюк О. В. Курс сучасного конституційного права України : академічне видання . - Х. : Право, 2009. - 486 с.
16. Скрипнюк О. Специфіка статусу Конституції як Основного Закону України/ О. Скрипнюк// Юридична Україна.- К., 2010.- 8.- С. 4-8.
17. Скрипнюк О.В. Конституційні права і свободи та гарантії їх забезпечення // Право України.2018. - № 7. - С. 85-104.
18. Скрипнюк О.В. Права людини і громадянина: конституювання та практика їх реалізації / Правова держава. Щорічник наукових праць. Вип. 30. До 70-річчя Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України 1949-2019. К.: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. С. 562-567.
19. Теоретичні проблеми розвитку конституційного законодавства України на сучасному етапі: монографія ; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАН України Ю. С. Шемшученка, д-ра юрид. наук, проф. О. І. Ющика ; - Київ : Юридична думка, 2014. - 314 с.
20. Теорія і практика конституціоналізації галузевого законодавства України: монографія/ [наук. ред. Ю.С. Шемшученко].- Київ: Юридична думка, 2013.- 308 с.
21. Шемшученко Ю. С., Скрипнюк О. В. Сучасний конституційний процес і проблеми вдосконалення регулювання захисту прав людини в Конституції України (частина друга)/ Ю. С. Шемшученко, О. В. Скрипнюк. Публічне право. 2015. № 4 (20). С. 62-69.
22. Ющик О.І. Теоретичні основи законодавчого процесу.- К., 2004.- 519 с.
23. Ющик О.І. Галузі та інститути правової системи (міфи і реальність). Монографія. К.: Вид-во "Оріяни", 2002.- 112 с.

Додаткова

1. Антонович М.М. Застосування міжнародних актів з прав людини в судовій практиці держав / М.М. Антонович // Українське право. - 2004. - № 1. - С. 164-171.
2. Бабенко К. Конституційні підвалини генезису парламентаризму в Україні в контексті запровадження політичної реформи // Юридична Україна.- К., 2007.- 4.- с.38-44.
3. Бабенко К. Проблема забезпечення цілісності державної влади в контексті розвитку системи конституційно-правового регулювання в Україні/ Юридична Україна.- К., 2009.- 7.- С. 22-27.
4. Бабенко К. Політична реформа в контексті демократизації системи державної влади: конституційні аспекти. Юридична Україна.- К., 2007.- 3.- с.19-25.
5. Барабаш Ю. Дихотомія правової, демократичної та соціальної державності - тонка грань українського конституціоналізму // Право України.- 2010.- 7.- С. 24-32.
6. Барабаш Ю. Конституційна реформа і стабільність конституційного ладу: конфліктно-правовий аналіз системного взаємозв'язку. Право України.- 2012.- 1/2.- С. 77-96.
7. Батанов О.В. Концепція розвитку конституційної моделі місцевого самоврядування в Україні/ О.В. Батанов. Часопис Київського університету права.- Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького, 2015.- 1.- С. 82-86.
8. Батанова Н.М. Теоретичні проблеми реалізації конституційно-правової відповідальності // Альманах права. Праворозуміння та правореалізація: від теорії до практики. Науково-практичний журнал. - Випуск 2. - К. : Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2011. - С. 237-240.
9. Держава і право суверенної України. Проблеми теорії і практики. Відповід. ред: Шемшученко Ю.С., К., 2011.

10. Єзеров А.А. Тлумачення Конституції України: способи, межі, зміст / Часопис Київського університету права.- К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького, 2011.- 3.- С. 95-99.
11. Ковальчук В. Конституція як основа легітимності публічної влади в правовій демократичній державі. Право України.- 2010.- 7.- С. 59-69.
12. Конституція — правне обличчя всієї країни (нереалізовані сторінки сучасного українського конституційного процесу) : збірка проектів Конституції України та законопроектів про внесення змін до Основного Закону України, Концепція нової Конституції України та концепції змін до Конституції України : у 2 кн. / Ін-т законодавства Верховної Ради України. — К., 2014.
13. Конституція України: Науково-практичний коментар. Ред. кол. : В. Я. Тацій та ін. — Х., 2003.
14. Конституція незалежної України: Навч. посібник. Кол. авторів. За ред. Погорілка В.Ф., Шемшученка Ю.С., Євдокимова В.О.
15. Кошіль Н. Систематизація конституційного законодавства України: сучасний стан та основні проблеми. / Юридичний вісник.- Одеса: Юридична література, 2011.- 4.- С. 28-35.
16. Крусян А. Державна влада в системі сучасного конституціоналізму/ А.Крусян// Юридичний вісник.- Одеса: Юридична література, 2011.- 4.- С. 13-20.
17. Крусян А. Р. Конституційний процес в Україні: втілення принципів європейського конституціоналізму // Вісник Конституційного Суду України. - 2014. - № 3. - С. 72-79.
18. Крусян А. Р. Конституційне законодавство України: сучасний стан та тенденції розвитку // Наукові праці Одеської національної юридичної академії. — О. : Юридична література, 2011. — Т. 10. — С. 47-57.
19. Куненко І. С. Конституційний процес і «конституційна реформа» до питання співвідношення // Часопис Київського університету права. - 2009. - № 4. - С. 128-133.
20. Ленгер Я.І. Правова реформа: засоби й технологія/ // Часопис Київського університету права.- К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького, 2007.- 2.- с.49-53
21. Майданник О.О. Конституційно-правова відповідальність / О.О. Майданник. — К.: Товариство “Знання” України, 2000. — 40 с.
22. Нікольська О. Конкретизація норм Конституції України як необхідна передумова їх застосування// Юридична Україна.- К.: Юрінком Інтер, 2012.- 11.- С. 29-35.
23. Приходько Х. В. Теорія конституційного процесу: доктринальні та прикладні аспекти. Монографія / Відп. ред. М. О. Баймуратов. — Тернопіль: Джура, 2010. — 292 с.
24. Рабінович П.М. Верховенство права з позицій європейсько-міжнародного та українського конституційного судочинства/ П.М.Рабінович// Бюлетень Міністерства юстиції України.- К., 2006.- 3.- с.11-22.
25. Рабінович П.М. Європейські стандарти прав людини: онтологічні, гносеологічні та праксеологічні аспекти / П.М. Рабінович // Вісн. Акад. правових наук України : зб. наук. праць. — 2003. — № 2-3 (33-34). — С. 114-132.
26. Савенко М. Д. Судова реформа в Україні: конституційний аспект / М. Д. Савенко // Наукові записки НаУКМА. Юридичні науки. - 2015. - Т. 168. - С. 9-14.
27. Савчин М.В. Сучасні проблеми розуміння природи чинності Конституції/ М.В.Савчин// Юридичний вісник.- Одеса: Юридична література, 2005.- 3.- с.67-70
28. Селіванов А. О. Наукові погляди на сучасні конституційні процеси : монографія / А. О. Селіванов. — К. : Логос, 2014. — 131 с.
29. Скрипнюк В. Демократія і проблеми конституційного забезпечення розвитку державної влади// Право України.- 2013.- 8.- С. 90-99.
30. Скрипнюк О. Конституційна реформа в Україні: етапи поступу та методологія сучасної модернізації основного закону // Право України.- 2014.- 7.- С. 25-34.
31. Скрипнюк О.В. Соціальна, правова держава в Україні: проблеми теорії і практики. Монографія.- К.: Ін-т держави і права ім.В.М.Корецького НАН України, 2000.- 600 с.
32. Скрипнюк О. В. Сучасний конституційний процес в Україні: передумови, завдання та перспективи // Право України. — 2012. — №8. — С. 28-34.

33. Теплюк М.О., О.І.Ющик; Введення в дію законів України: питання теорії та практики: монографія .- Київ: Парламентське вид-во, 2011.- 200 с.
34. Ющик О.І., Ю.Л.Бошицький, В.І.Риндюк Конституційні основи розвитку законодавства України: навчальний посібник Київ: Юридична думка, 2015.- 156 с.
35. Ющик О.І. Правова реформа: загальне поняття, проблеми здійснення в Україні: Монографія.- К.:, 1997.- 190 с.
36. Тацій В. Я. Актуальні питання конституційної реформи та державного розвитку на сучасному етапі / В. Я. Тацій // Право України. - 2014. - № 7. - С 10-17.
37. Теплюк М., Ющик О. Правові проблеми змінення Конституції України // Право України.- 2007.- № 12.- С.3-7.
38. Федоренко В.Л. Генезис Конституції України 1996 р.: досвід, проблеми, перспективи //В кн.: Держава і право суверенної України. Проблеми теорії і практики. Відповід. ред: Шемшученко Ю.С., К., 2011.
39. Шаповал В. Конституційний механізм державної влади в незалежній Україні: політико-правові проблеми організації виконавчої влади // Право України - 1997. - № 1. - С.30
40. Шаповал В. Конституція як форма (джерело) конституційного права України (питання теорії) // Право України. – 1999. – № 6.
41. Шаповал В. Феномен конституції як основного закону. Право України.- 2014.- 7.- С. 64-84.
42. Шаповал В. Сутнісні характеристики Конституції як основного закону держави/ В. Шаповал// Право України.- 2008.- 10.- с.4-12.
43. Шемшученко Ю.С. На шляху до оновлення Конституції України/ Ю.С. Шемшученко// Часопис Київського університету права.- К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького, 2013.- 2.- С. 4-5.
44. Шемшученко Ю., Ющик О. Політика, право, Конституція // Право України.- 2007, № 8.- С.6-8.
45. Шемшученко Ю. С. Проблеми наукового забезпечення сучасного конституційного процесу в Україні / Ю. С. Шемшученко // Право України. – 2012 . – №8. – С. 28-34.
46. Шемшученко Ю. Теоретико-методологічні проблеми сучасного конституціоналізму та державного управління в Україні / Ю. Шемшученко // Право України. – 2009. – № 11. – С. 19–25.
47. Ющик О. До питання методології пізнання законодавчого процесу в Україні// Право України.- 2009.- 10.- С. 89-95.
48. Ющик О. І. Конституційний процес в Україні: проблеми предмета і суб'єкта / О. І. Ющик // Право України. 2014. - №7. – С. 111-115.
49. Ющик О.І. Управлінню законодавчим процесом – системний комплексний підхід // Бюлетень Мін-ва юстиції України.- 2004.- № 12.- С.16-26.
50. Ющик О.І. Юридична логіка Основного Закону / Юридичний вісник України, 06.2007.- № 25, С.1, 12.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Верховна Рада України) // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
2. Президент України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.president.gov.ua>
3. Кабінет Міністрів України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
4. Конституційний Суд України // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ccu.gov.ua/>
5. Офіційний вісник України. Щотижневий збірник актів законодавства, внесених до Єдиного державного реєстру - <http://www.gdo.kiev.ua/>

1.